

Konkluzje Rady w sprawie Nowego programu na rzecz konsumentów

(2021/C 154/05)

PRZYPOMINAJĄC o mocnych unijnych ramach prawnych dotyczących ochrony konsumentów, które od prawie pięćdziesięciu lat są stale rozwijane i w znacznym stopniu przyczyniają się do integracji jednolitego rynku;

PRZYWOŁUJĄC rezolucję Rady przyjętą w dniu 11 października 2012 r. ⁽¹⁾ w odpowiedzi na poprzednio ogłoszony „Europejski program na rzecz konsumentów – Zwiększanie zaufania i pobudzanie wzrostu gospodarczego” ⁽²⁾;

PRZYWOŁUJĄC następujące komunikaty Komisji:

- „Europejski Zielony Ład” ⁽³⁾;
- „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy” ⁽⁴⁾;
- „Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy” ⁽⁵⁾;
- w sprawie określenia i usuwania barier na jednolitym rynku ⁽⁶⁾;
- „Długofalowy plan działania na rzecz lepszego wdrażania i egzekwowania przepisów dotyczących jednolitego rynku” ⁽⁷⁾;
- w sprawie dodatkowych środków reagowania na COVID-19 ⁽⁸⁾;

PRZYWOŁUJĄC konkluzje Rady przyjęte w dniu 17 grudnia 2020 r. pt. „Ku ekologicznej odbudowie opartej na obiegu zamkniętym” ⁽⁹⁾;

PRZYWOŁUJĄC oenzykloskie cele zrównoważonego rozwoju i Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030;

PODKREŚLAJĄC, że cele Europejskiego Zielonego Ładu polegające na przekształceniu UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo, żyjące w neutralnej dla klimatu, zasobooszczędnej, czystej gospodarce o obiegu zamkniętym, wymagają środków, które wzmocnią pozycję konsumentów i będą ich wspierać w odgrywaniu aktywnej roli w zielonej transformacji;

PRZYPOMINAJĄC, że pandemia COVID-19 wywiera, oprócz bezprecedensowych skutków w związku z kryzysem zdrowotnym, znaczący wpływ na wiele obszarów życia europejskich konsumentów;

PRZYPOMINAJĄC o działaniach podjętych przez Komisję i państwa członkowskie w celu zapewnienia, by europejscy konsumenci nadal czerpali korzyści z jednolitego rynku, a ich prawa były należycie egzekwowane, co ma zachęcić ich do wspierania i stymulowania odbudowy gospodarki;

PRZYPOMINAJĄC o gwałtownym wzroście liczby oszustw, oszukańczych technik marketingowych i nadużyć w zakupach przez internet, zwłaszcza podczas pandemii COVID-19, oraz o ścisłej i skutecznej współpracy Komisji z odpowiednimi krajowymi organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości w celu zwalczania takich nieuczciwych praktyk handlowych;

PRZYPOMINAJĄC inicjatywy podjęte przez Komisję i państwa członkowskie w celu zapewnienia ochrony praw konsumentów również w sektorze podróży w obliczu powszechnych zakłóceń spowodowanych pandemią COVID-19 ⁽¹⁰⁾;

⁽¹⁾ Dok. 14464/12.

⁽²⁾ Dok. 10420/12 + ADD 1.

⁽³⁾ Dok. 15051/19 + ADD 1.

⁽⁴⁾ Dok. 6237/20.

⁽⁵⁾ Dok. 6766/20 + ADD 1.

⁽⁶⁾ Dok. 6779/20.

⁽⁷⁾ Dok. 6778/20.

⁽⁸⁾ Dok. 12636/20.

⁽⁹⁾ Dok. 13852/20.

⁽¹⁰⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2020/648 z dnia 13 maja 2020 r. w sprawie bonów oferowanych pasażerom i podróżnym jako alternatywa dla zwrotu pieniędzy za odwołane imprezy turystyczne i usługi transportowe w kontekście pandemii COVID-19 (Dz.U. L 151 z 14.5.2020, s. 10).

PODKREŚLAJĄC potrzebę horyzontalnego podejścia do polityki ochrony konsumentów, zintegrowanego z innymi politykami UE, w świetle postanowień Traktatów dotyczących ochrony konsumentów ⁽¹⁾;

PODKREŚLAJĄC, że konsumpcja prywatna stanowi ponad połowę PKB UE;

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

1. WYRAŻA ZADOWOLENIE w związku z przyjęciem w dniu 13 listopada 2020 r. komunikatu Komisji pt. „Nowy program na rzecz konsumentów: poprawa odporności konsumentów na potrzeby trwałej odbudowy” (zwanego dalej „Nowym programem na rzecz konsumentów”), w którym przedstawiono wizję polityki konsumenckiej UE na lata 2020–2025;
2. POPIERA priorytetowe obszary i kluczowe działania mające na celu określenie i ustanowienie środków na rzecz wysokiej skutecznej ochrony konsumentów oraz wzmocnienia pozycji unijnych konsumentów w transformacji ekologicznej i cyfrowej;
3. ZWRACA UWAGĘ na doświadczenia zdobyte podczas pandemii COVID-19 oraz znaczenie utrzymania wysokiego poziomu ochrony konsumentów także w czasach kryzysu; PODKREŚLA znaczenie przeanalizowania skuteczności istniejących mechanizmów i przełożenia tych doświadczeń na ambitne i kompleksowe długoterminowe unijne i krajowe polityki konsumenckie, aby zwiększać odporność konsumentów i chronić ich interesy w razie przyszłych kryzysów;
4. ZGADZA SIĘ z celem, jakim jest przeprowadzenie oceny długoterminowego wpływu COVID-19 na wzorce konsumpcji i mobilności osób w UE i wykorzystanie tej oceny jako podstawy przyszłych inicjatyw politycznych, aby zwiększyć odporność i gotowość UE na podobne zagrożenia w przyszłości; Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE wyrażony przez Komisję zamiar wykorzystywania prognoz, by lepiej przewidywać i łagodzić wpływ przyszłych kryzysów na konsumentów;
5. POPIERA całościowe podejście do polityki konsumenckiej odzwierciedlone w Nowym programie na rzecz konsumentów, podkreślając potrzebę współpracy między Komisją a państwami członkowskimi i koordynacji ich działań, co okazało się niezbędne do zapewniania ochrony konsumentów; PODKREŚLA potrzebę uwzględniania interesów konsumentów przy opracowywaniu i wdrażaniu polityk sektorowych; DOSTRZEGA znaczenie podejścia behawioralnego przy określaniu działań w ramach polityki;
6. UZNAJE korzyści płynące z prowadzenia kompleksowych krajowych polityk konsumenckich zestrojonych z Nowym programem na rzecz konsumentów, przy jednoczesnym zachowaniu autonomii decyzji krajowych, aby przyczynić się do pełnego funkcjonowania jednolitego rynku; ZACHĘCA Komisję do wspierania takich synergii;
7. PODKREŚLA polityczną wizję wzmocnienia pozycji konsumentów w gospodarce po pandemii i angażowania ich w działania poprzez uczynienie ich kluczowymi podmiotami trwałej odbudowy, co zwiększy konkurencyjność gospodarki UE i jednolitego rynku; PODKREŚLA wkład polityki konsumenckiej w odbudowę poprzez wzmocnienie nierozzerwalnego związku między zaufaniem konsumentów a wzrostem gospodarczym;
8. ZACHĘCA państwa członkowskie do wspierania konsumentów, aby stali się istotnymi uczestnikami zielonej transformacji, poprzez wspieranie zrównoważonej produkcji i konsumpcji, w tym za pomocą przyjmowania innowacyjnych rozwiązań przyczyniających się do wzmocnienia konkurencyjności UE i jej pozycji światowego lidera, a także poprzez edukację i informowanie konsumentów; PODKREŚLA, że zrównoważone produkty powinny być dostępne i przystępne cenowo dla wszystkich konsumentów;
9. PODKREŚLA potrzebę wzmocnienia pozycji konsumentów dzięki ukierunkowanym, jasnym, zharmonizowanym i wiarygodnym informacjom na temat wpływu na środowisko – na przykład śladu środowiskowego – oraz na temat uczestnictwa towarów, w tym żywności, i usług w obiegu zamkniętym poprzez promowanie przedstawiania informacji w formacie przyjaznym dla konsumenta, przy jednoczesnym unikaniu nadmiaru informacji i nieuzasadnionych obciążeń dla przedsiębiorstw; Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE wyrażony przez Komisję zamiar zaproponowania środków mających na celu promowanie zrównoważonej konsumpcji poprzez poprawę prawa konsumentów do rzetelnych i faktycznych informacji oraz lepszą ochronę konsumentów przed niektórymi praktykami, takimi jak nieuzasadnione twierdzenia dotyczące ekologiczności oraz pseudoekologiczny marketing;

⁽¹⁾ W szczególności części trzeciej tytułu XV Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Ochrona konsumentów).

10. **PODKREŚLA** potrzebę ograniczenia śladu ekologicznego konsumentów poprzez wspieranie długiego cyklu życia produktów i trwałości produktów, odpowiedniej konserwacji oraz możliwości naprawy i recyklingu, a jednocześnie zapobieganie sztuczemu skracaniu cyklu życia produktów, w tym w odniesieniu do oprogramowania; **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** fakt, że Komisja zamierza zająć się tymi kwestiami w odpowiednich przyszłych wnioskach ustawodawczych;
11. **DOSTRZEGA** rolę konsumentów w nowych modelach biznesowych, które mogłyby zoptymalizować – zgodnie z celami gospodarki o obiegu zamkniętym – efektywność i zrównoważony charakter towarów i usług; wśród tych nowych modeli są: wspólne użytkowanie, leasing lub regeneracja towarów, dostarczanie towarów jako usług lub dostarczanie towarów używanych; **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** wyrażony przez Komisję zamiar wzmocnienia powszechnego „prawa do naprawy”, co ma umożliwić bardziej systematyczne i łatwiejsze naprawianie towarów, także po upływie okresu gwarancji, tak by zarówno koszty, jak i terminy napraw były akceptowalne dla konsumentów;
12. **PODKREŚLA** potrzebę zapewnienia konsumentom niezawodnego, bezpiecznego i sprawiedliwego środowiska cyfrowego dzięki odpowiedniej polityce, nieulegającym dezaktualizacji przepisom, zdolnościom i narzędziom w zakresie egzekwowania przepisów uwzględniającym wyzwania ery cyfrowej i umożliwiającym innowacje w celu dostarczania ekologicznych i bezpieczniejszych towarów i usług, a także potrzebę zapewnienia jednakowego poziomu ochrony konsumentów w internecie i poza nim;
13. **POPIERA** wyrażony przez Komisję zamiar dokonania przeglądu dyrektywy w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów ⁽¹²⁾ w celu stworzenia równych warunków działania w zakresie bezpieczeństwa produktów online i offline poprzez poprawę systemów wycofywania, egzekwowania przepisów i identyfikowalności produktów, co ma zapewnić, by wszystkie produkty wprowadzane na jednolity rynek były bezpieczne;
14. **PODKREŚLA** znaczenie ustanowienia jasnych ram odpowiedzialności platform internetowych, w tym przyjęcia odpowiednich środków w celu skutecznego przeciwdziałania oszukańczym, nieuczciwym i wprowadzającym w błąd praktykom handlowym oraz sprzedawaniu przez platformy internetowe towarów i usług, które są niezgodne z przepisami i niebezpieczne; **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** regularny dialog między Komisją a tymi platformami oraz **ZACHĘCA** do jego prowadzenia;
15. **PODKREŚLA** potrzebę spójności oraz jasnego powiązania między unijnymi przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów a unijnymi przepisami odnoszącymi się do rynków cyfrowych, z uwzględnieniem w szczególności proponowanego aktu prawnego o usługach cyfrowych ⁽¹³⁾ i aktu prawnego o rynkach cyfrowych ⁽¹⁴⁾, w celu ustanowienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów w odniesieniu do praw konsumentów, dostępu – także transgranicznego – do towarów i usług, przejrzystości, odpowiedzialności i bezpiecznego środowiska cyfrowego, a także w celu wyjaśnienia i wzmocnienia odpowiedzialności pośredników internetowych, zwłaszcza platform internetowych;
16. **ZACHĘCA** do przeglądu wytycznych dotyczących wdrażania i stosowania dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych ⁽¹⁵⁾ i dyrektywy w sprawie praw konsumentów ⁽¹⁶⁾ w celu wyjaśnienia ich zastosowania do nowych praktyk handlowych, w szczególności w gospodarce cyfrowej i w mediach społecznościowych; **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** wyrażony przez Komisję zamiar wprowadzenia zestawu innowacyjnych narzędzi elektronicznych, które powinny stanowić wsparcie dla odpowiednich podmiotów, takich jak organy krajowe i organizacje konsumenckie, w identyfikowaniu nielegalnych praktyk handlowych w internecie;
17. **ZDECYDOWANIE POPIERA** podejście Komisji przewidujące zaspokajanie szczególnych potrzeb konsumentów, z uwzględnieniem ich podatności na zagrożenia, aby zagwarantować, że nikt nie zostanie pominięty; **PODKREŚLA** potrzebę promowania integracyjnych kampanii uświadamiających i doradztwa lokalnego w celu wzmocnienia ochrony konsumentów w internecie i poza nim; **KŁADZIE NACISK** na znaczenie wspierania usług doradztwa w zakresie zadłużenia i zapobiegawczego doradztwa finansowego oraz rozważenia mechanizmów ulg w spłacie zadłużenia;
18. **PODKREŚLA**, że dynamiczna i szybka transformacja detalicznych usług finansowych, dzięki której konsumenci zyskują dostęp do nowych cyfrowych kanałów i produktów, wymaga podejścia legislacyjnego i behawioralnego, by chronić interesy konsumentów; **PODKREŚLA** potrzebę wzmocnienia ochrony konsumentów podatnych na zagrożenia, którzy potrzebują kredytów do zakupu podstawowych towarów i usług, takich jak opieka zdrowotna, edukacja i usługi użyteczności publicznej;

⁽¹²⁾ Dyrektywa 2001/95.

⁽¹³⁾ Dok. 14124/20 + ADD 1–3 + REV 1.

⁽¹⁴⁾ Dok. 14172/20 + ADD 1–4.

⁽¹⁵⁾ Dyrektywa 2005/29.

⁽¹⁶⁾ Dyrektywa 2011/83.

19. POPIERA wyrażony przez Komisję zamiar przeprowadzenia przeglądu dyrektywy w sprawie kredytów konsumenckich ⁽¹⁷⁾ oraz dyrektywy dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość ⁽¹⁸⁾, w szczególności w celu wzmocnienia ochrony konsumentów poprzez wdrożenie konkretnych środków zapobiegających wprowadzaniu konsumentów w błąd, ich nadmiernemu zadłużaniu się i wykluczeniu społecznemu, na przykład poprzez wyjaśnienie wymogów dotyczących zdolności kredytowej; ZACHĘCA Komisję do zbadania, w jaki sposób można chronić konsumentów przed popadaniem w nadmierne zadłużenie przy zaciąganiu niektórych rodzajów pożyczek; PODKREŚLA, że przed zawarciem umowy konsumenci muszą otrzymywać przejrzyste, niezbędne i adekwatne informacje, aby móc dokonywać świadomych wyborów, przy czym należy unikać nadmiaru informacji;
20. PODKREŚLA, że obok organów krajowych społeczeństwo obywatelskie, w szczególności organizacje konsumenckie i przedstawiciele przedsiębiorstw, pełni istotną rolę w kształtowaniu polityki ochrony konsumentów, dążąc do wzajemnie korzystnych stosunków, w szczególności w odniesieniu do zielonej i cyfrowej transformacji, i zapewniając szerszy udział w kształtowaniu i realizacji ochrony konsumentów na szczeblu unijnym i krajowym; PODKREŚLA potrzebę pełnego wykorzystania potencjału organizacji konsumenckich do lepszej ochrony zbiorowych interesów konsumentów i przeciwdziałania powszechnemu ryzyku szkód dla konsumentów;
21. PODKREŚLA znaczenie skutecznego systemu współpracy w zakresie egzekwowania przepisów oraz odpowiednich mechanizmów dochodzenia roszczeń, aby umożliwić konsumentom dokonywanie transakcji, także transgranicznych, na jednolitym rynku bez barier i z zaufaniem;
22. APELUJE o aktywne uczestnictwo w sieci współpracy w zakresie ochrony konsumentów ⁽¹⁹⁾, o skuteczne alternatywne mechanizmy rozstrzygania sporów, w tym platformę do celów internetowego rozstrzygania sporów, oraz o stałe wspieranie sieci Europejskich Centrów Konsumenckich;
23. WZYWA do zdecydowanego i skutecznego egzekwowania unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumentów w celu zapewnienia zaufania konsumentów poprzez zwalczanie różnych dyskryminujących praktyk, które ograniczają konsumentom wybór i dostęp do towarów i usług;
24. WZYWA do właściwego wdrożenia najnowszych unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumentów, takich jak dyrektywa w sprawie sprzedaży towarów ⁽²⁰⁾, dyrektywa w sprawie umów o dostarczanie treści cyfrowych i usług cyfrowych ⁽²¹⁾, dyrektywa w sprawie lepszego egzekwowania i unowocześnienia przepisów ⁽²²⁾ oraz dyrektywa w sprawie powództw przedstawicielskich ⁽²³⁾, co przyczyni się do właściwego funkcjonowania jednolitego rynku;
25. WZYWA do rozwijania skutecznej współpracy z państwami trzecimi w celu zapewnienia bezpiecznego wprowadzania produktów na jednolity rynek oraz zapewnienia konsumentom dostępu do bezpiecznych produktów sprzedawanych w internecie i poza nim;
26. APELUJE do Komisji o przedstawienie konkretnych wniosków dotyczących sztucznej inteligencji, opracowanych z uwzględnieniem ryzyka i zachowaniem proporcjonalności oraz gwarantujących wysoki poziom ochrony konsumentów, a także mających na celu zapewnienie przejrzystości, odpowiedzialności, zrozumiałości i weryfikowalności oraz bezpieczeństwa; ZWRACA SIĘ o mechanizmy zapewniające –z uwzględnieniem strategii krajowych – skuteczne egzekwowanie przepisów przez właściwe organy, a także o odpowiednie środki w zakresie bezpiecznego, wiarygodnego i etycznego stosowania systemów algorytmów; POPIERA podejście Komisji polegające na koncentrowaniu się w tym szczególnym kontekście na ochronie praw podstawowych, takich jak niedyskryminacja;
27. WZYWA do szeroko zakrojonej i skutecznej współpracy organów krajowych i wszystkich zainteresowanych stron w dziedzinie polityki konsumenckiej, w tym społeczeństwa obywatelskiego, a także do współpracy krajowych i europejskich organizacji konsumenckich z Komisją; POTWIERDZA kluczową rolę organizacji konsumenckich i ich podstawowych zadań polegających na doradztwie, wspieraniu i obronie szczególnych potrzeb konsumentów oraz ich interesów, w tym poprzez proces normalizacji, w tworzeniu bardziej zrównoważonej społecznej gospodarki rynkowej;

⁽¹⁷⁾ Dyrektywa 2008/48.

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa 2002/65.

⁽¹⁹⁾ Ustanowiona rozporządzeniem (UE) 2017/2394.

⁽²⁰⁾ Dyrektywa 2019/771.

⁽²¹⁾ Dyrektywa 2019/770.

⁽²²⁾ Dyrektywa 2019/2161.

⁽²³⁾ Dyrektywa 2020/1828.

28. POPIERA wyrażony przez Komisję zamiar ustanowienia nowego systemu zarządzania w celu kierowania wdrażaniem Nowego programu na rzecz konsumentów poprzez zaangażowanie państw członkowskich i wszystkich innych zainteresowanych stron w roczny cykl; Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE utworzenie nowej grupy doradczej ds. polityki konsumenckiej skupiającej przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacji konsumenckich, przemysłu i środowiska akademickiego; OCZEKUJE na nową tablicę wyników sytuacji konsumentów na 2021 r., która zapewni lepsze zarządzanie Nowym programem na rzecz konsumentów;
 29. UZNAJE potrzebę przeznaczenia niezbędnych zasobów na wdrożenie Nowego programu na rzecz konsumentów i krajowych polityk konsumenckich, zwłaszcza za pośrednictwem Programu na rzecz jednolitego rynku na lata 2021–2027, w szczególności jego celu dotyczącego konsumentów;
 30. ZACHĘCA wszystkie strony do skutecznej współpracy w celu zapewnienia szybkiego wdrożenia i skutecznego monitorowania Nowego programu na rzecz konsumentów oraz, w stosownych przypadkach, do regularnego zastanawiania się nad tym, jak dostosować go do nowych okoliczności i potrzeb.
-